

**ETKİLİ KALKINMA
“BİLGELİK” GEREKTİRİYOR**

(Az Tartıştığımız Temeldeki Sorunlar)

Rüştü BOZKURT

**Orhangazi, 17 Ocak 2019
rustu.bozkurt@dunya.com
0539 393 17 81**

I “**Güven**” insanlar arasındaki “**işbirliğinin**”; “**maddi ve kültürel zenginlik**” üreterek “**yaşamı zenginleştirmenin**” ve “**kolaylaştırmanın**” yegane kaynağıdır.

II İnsanlar arasındaki her türlü “**alış-veriş**” özellikle de “**bilgi alışverişi**” birbirimizi “**anlamanın**” ve “**güvenin**” hammaddesidir

“En uzak mesafe ne Afrika’dır

Ne Çin,

Ne Hindistan,

Ne Seyyareler,

Ne yıldızlar geceleri ışıldayan...

“En uzak mesafe iki kafa arasındaki mesafedir birbirini **anlamayan**.....”

-Can YÜCEL-

III Alış-veriş “**güvenin hammaddesi**”, güven de “**erdem**” temelidir.

- Matt Ridley-

IV Güven yaratmanın tuzakları, “**yurttaşların**”, “**siyasetçilerin**” ve “**bürokratların**” ve “**iş insanlarının**” buzdağının **görünen yanlarını** çok konuşurken, daha büyük kütleyi oluşturan **görünmeyen yanlarını** az tartışmaktadır.

Buzdağının Görünen Yanı

Buzdağının Görünmeyen Yanı

Büyüme

Enflasyon

Devalüasyon

Döviz kuru

İstihdam

Faizler

Borsa iniş-çıkışları

Korumacılık

Günlük siyaset

Hukukun Üstünlüğü

Girişimcinin şans eşitliği

Çalışırsam kazanırım inancı

Servet ve sermayem güvencesi

Devletin, inanç ve düşüncelere tavrı

Fizibilitelerle harcama disiplini

Kapsayıcı kurumları sahiplenme

Memet’le Memleketin ayarı

Ödünsüz gözetim ve denetim özeni

1 **Hukuk üstünlüğü** dendiğinde ne anlamalıyız?

• **Kanun önünde herkes eşit** olacak, yurttaşlar en küçük kuşkunun gölgesi düşmeden bu eşitliğe inanacaktır

• **Hâkimler**, bilgi ve uzmanlıkları, gelirleri ve atamalarında **bağımsız** olacaktır.

• Yürürlükteki kanunları **eleştirme** hakkımız vardır; **uymama** hakkımız yoktur ilkesi içselleştirilecektir.

2 Girişimcilerin ve iş insanlarının “**şans eşitliği**” olmalıdır

• Yasaların güvencesinde **serbest piyasa** olacaktır

• **Kayıt dışılık, nepotizm** vb. olmayacaktır,

• Teşvik sistemleri öncelikle “**şans eşitliği**” yaratacaktır.

• İnsanlar **kim olduklarına göre değil, ne yaptıklarına göre** değerlendirilecektir.

- Kim iyi **düşünür**, kim iyi bilir ve kim iyi **öngörürse** onun kazandığı bir ülke yaratılacaktır
- 3 İnsanlar “**çalışırsam kazanırım**” düşünce ve inancını içselleştirmelidir
- Bütün yurttaşlar ülkede “**fırsat eşitliği**” olduğuna inanmalıdır
 - Her yurttaş “**eşit haklara**” sahip olduğu düşüncesinde kuşku duymamalıdır.
 - “**Korumacılık ve kayırmacılığın**” olmadığı düşüncesi yaygın olmalıdır.
 - “**İstiyorsan bol rahmet, göstermelisin zahmet**” halk sözü herkes tarafından içselleştirilmelidir.
- 4 “**Servet ve sermayem hukuk güvencesi altındadır**” inancı net olmalıdır
- Suç kanıtlanmamışsa **servet sermayeme dokunulmaz**.
 - Gerekli araştırma yapılmadan ve **hakim kararı** olmadan servet ve sermayeme kimse el koyamaz.
 - Servet ve sermayeyemle ilgili **iç hukukta ve gerekirse uluslararası hukukta** haklarımı korkusuz biçimde ararım.
 - Servet ve sermayemi dilediğime **devredebilirim**
- 5 Devlet “**inanç ve düşünceler**” karşısında eşik uzaklıkta durur inancı yerleşmiş olmalıdır
- İnsanların **iyi yurttaş** olmaları esastır
 - Bu ülkede **inanç ve düşünce ayrımı** yapılmaz.,
 - Bu ülkede **inanç ve düşünce özgürlüğü** birbirine tahakkümüne izin verilmez
 - Her yurttaş, inanç ve düşüncelerini hiç bir korkunun gölgesi düşmeksizin yaşayabilir
 - İnanç ve düşüncelerin karşılıklı saygısı ve **düşünce özgürlüğü** inovasyonun ana rahmidir.
- 6 Kamu kaynaklarının harcanmasının “**fizibileleri ve değerleri**” kamuoyuyla paylaşılmalıdır
- Her yatırımın **neden yapıldığının gerekçesi** önceden paylaşılır
 - **Yatırımın maliyetleri** ihale öncesinde paylaşılmalı
 - Yatırım aşamasında **fizibilete değerleri ile alınan sonuçlar** şeffaf ortamda paylaşılır.
 - Yatırımlar devreye alınırken, başlangıçta öngörülen harcamalar ile yapılan **harcamaların karşılaştırılması** yapılır
 - Sapmalar varsa “**gerekçeleri**” sunularak “**hesap verilebilirlik**” özeninden ödün verilmez.
- 7 **Kurumlarına sahip çıkmayan** toplumlar “**kalkınmada geri kalıyor**”
- Kalkınmanın en önemli etkeni **kapsayıcı kurumlardır**
 - Bireylerin gücüne değil, kapsayıcı **kurumlara güvenen** toplumlar hızla kalkınmaktadır
 - Toplumun düzeni, dengesi ve döngüsünü güven altına alan güç de **kapsayıcı kurumlardır**
 - Toplumsal gelişmenin en önemli göstergesi, toplumun “**kurumlara sahip çıkma**” düzeyidir.

8 “Yönetimin kalitesi”, Mehmet’le memleketin yararlarını dengeleme yetkinliğidir

- İnsanın **ömrü kısa** ve sonludur; **ölüm bilinci** vardır
- Genlerin bencilliği, insan doğasını **kısa ömrüne çok şey** sığdırmaya zorlar
- İnsanların oluşturduğu, farklı bir yapı olan **toplumun ömrü uzundur.**
- **Mehmet** kısa dönemli, **Memleket** uzun dönemli düşünmek zorundadır.
- Mehmet’le memleketin yararları **her zaman örtüşmez**
- *Kaliteli yönetim **Mehmet’le Memleketin çıkarlarını dengelemektir.***

9 **Ödünsüz gözetim ve denetim** yoksa **kalkınma da yoktur**

- “**Öngörme ve önlem alma disiplini**” ile “**ödünsüz gözetim ve denetim**” geleceği güven altına alır
- Gözetim ve denetim yapan **kurumlar bağımsız** olmalıdır
- Gözetim ve denetim “**yüzleşme özgüveni**” gerektirir
- Yüzleşme özgüveni eksikliği “**şark kurnazlığı eğilimini**” güçlendirir; kaynak kaybı yaratır.

V Kalkınmanın en önemli girdisi “**bilgeliktir**”

- “**Bilim düzenli bilgi, bilgelik ise düzenli yaşamdır**”
- Bilgelik;
~ Sorunlara **belirleme**
~ Farklı bakış açılarıyla **analiz etme**
~ Asıl amaca bizi ulaştıracak olan **ilkeleri seçmedir.**
- Modern toplumlarda **en değerli emtia bilgeliktir**
- Bilgelik **tartışma kakafonisinden** ortaya çıkar

Michio Kaku/Geleceğin Fiziği

...

*İnsan olmak kendimizi bilmektir
Gücümüze sınırını koymaktır
Haksızlıklar karşısında durmaktır
Söylediğin değil yaşadığın önemli*

*Cahiller her şeyi bildiğin sanır
Bilgisiz insanlar kolay inanır
Şeytanımız ayrıntıda saklanır
Ayrıntıdır insan için anlamlı*

*“Kesin bilgin yoksa ardından gitme”
Yarım imam gibi dininden etme
Yarım doktor gibi canlar kaybetme
Tam bilgidir insan için değerli*